

**Beste Slechtvalk-meter,
Beste Slechtvalk-peter,**

Slechtvalken op 't Kiel

INFO 08

maart 2015

Werfvalken op 't Kiel

Na het rumoerige maar succesvolle broedsel in 2013 (in de werf van de groene Silvertoptoren) was het in 2014 uitkijken naar een eerste broedpoging van de **slechtvalken** Sarah en Jules in de door ons geplaatste broedkast op de rode Silvertoptoren op het Kiel (sinds december 2012). Dat viel echter tegen...

Arbeiders van Antwerpse Bouwwerken plaatsen de slechtvalken-zitpost op de groene Silvertoptoren (06.03.2015, Peter Walraeven)

het immer rustig, zeker in vergelijking met de situatie bij de Silvertoptoren, waar het nog 'vullen bak werf' is. Nu ja, na de stoere 'kraak' van een balkon op de +1 van een woontoren in volle werf, zoals Sarah dat in 2013 pleegde, zou dit beetje rumoer onze dappere dame toch niet afschrikken om het luxueuze penthouse op de 21^e verdieping in gebruik te nemen? Dat was tenminste onze hoop.

Maar om een broedsel te starten moet je eerst en vooral met zijn tweeën zijn, en toch een minimale vorm van genegenheid jegens elkaar hebben. En daar liep het mis.

In de lente van vorig jaar waren de werken aan de ondertussen groen wordende toren nog in volle gang. De torenkraan draaide lustig rondjes. Gevelsteigers en drukke gevelwerken zorgden voor een onrustige omgeving nabij de rode toren. De hele winter hadden onze slechtvalken als vanouds op de Kristus Koning Kerk (KKK) zo'n 750 m verder doorgebracht. Dat is eigenlijk een prima rust- en uitkijktoren voor die vogels. Helaas is de toren niet zo geschikt om in of op te broeden. Er zijn immers geen droge, overdekte, goed beschutte nissen. Maar bovenop de toren is

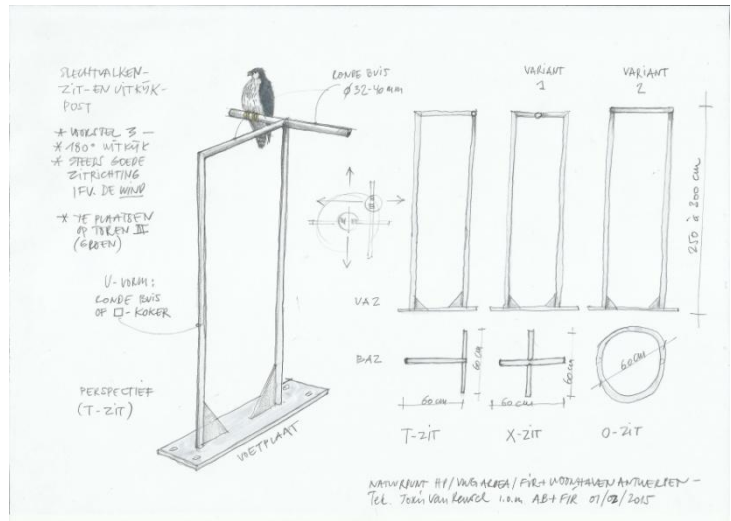
De nieuwe zitpost op de groene Silvertoptoren laat de slechtvalken toe oogcontact te houden met een partner in de broedkast, tijdens rustmomenten (06.03.2015, jvr)

Wat er precies is gebeurd, zullen we niet meer kunnen achterhalen. Het succesvolle hechte koppel Sarah en Jules is in de lente van 2014 in de echt gebroken. Om de éne of de andere reden. Het is misschien een beetje onkies om ons te moeien in de echtelijke privacy van het koppel, maar onze nieuwsgierigheid en sensatiezucht is toch geprikkeld. Is Jules vertrokken? Is hem iets overkomen? Heeft Sarah hem de bons gegeven? Vond ze het tijd voor een betere man of een betere vader voor haar nageslacht? Of werd ze verliefd op een ander? Of heeft een ander zich

in het huishouden gemoeid en daar de liefdesband tussen Jules en Sarah verbroken? Was er een jaloerse buur, een flirtende passant, een teruggekeerde oude liefde in het spel? Alles kan. Het enige feit dat we konden vaststellen is dat er op een bepaald moment drie slechtvalken in de buurt rondhingen. Eén van hen was Sarah, de twee andere waren kleinere mannetjes. Er hing een trioetje in de lucht...

In april 2014 werd het duidelijk dat Jules er niet meer was, en dat zijn plaats was ingenomen door een juveniel mannetje (te herkennen aan de lichtbruine borst met donkerbruine verticale 'druppels' en een bruine kop. Even was er hoop dat het alsnog wat zou worden, nadat we een paring konden waarnemen (07.04.2014, jvr, KKK). Bij roofvogels, haviken in het bijzonder, zijn eerder al gevallen geregistreerd van een succesvol broedsel van een volwassen wijfje met een jong mannetje. Maar dat is echter uitzonderlijk. En ook hier bleek de jonge man nog niet voldoende geslachtsrijp te zijn – alles op zijn tijd nietwaar? – want er is verder niets gemerkt van broedgedrag noch van jonge slechtvalken. Niet op de kerktoren, niet op de Silvertops. Jammer, maar wel boeiend om te zien hoe in de vogelwereld een territorium toch snel weer wordt bemand (!) na het verlies of vertrek van een partner. Of iets om over na te denken: is de slechtvalkenpopulatie ondertussen zo groot geworden dat er gestreden wordt om de beste territoria?

In het najaar van 2014 voerden we samen met FIR een controle van de broedkast uit. We vroegen ons ook af of de broedkast geen nood heeft aan een goed zichtbare 'voorpost', zoals de grote schoorsteen van de Silvertopblokken in 2013 die functie had gehad? Zo groeide het idee om op het dak van de groene toren een extra uitkijkpost te plaatsen. Dat werd technisch onderzocht, en verschillende voorstellen werden in nauw overleg met **FIR** en aannemer **Antwerpse Bouwwerken** tot een synthese gebracht. Woonhaven Antwerpen gaf de toestemming en vervolgens werd op 6 maart II. een drie meter hoge 'slechtvalkenzitpost' op het dak van de groene toren geplaatst. Van hierop kunnen de slechtvalken oogcontact onderhouden met de partner, zij het in de broedkast, op de KKK,

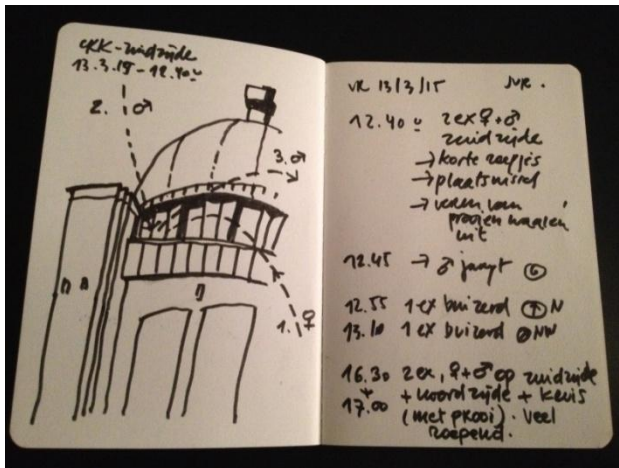

Ontwerpschets voor de zitpost op de groene Silvertoptoren (NP ism FIR en AB, jan.-febr. 2015, jvr)

Slechtvalk Sarah op de toren van de Kristus Koning Kerk, Kiel (13.03.2015, jvr)

of op de schoorsteen. En zelfs met de burens van 't Stad. Een unieke constructie met een uniek zicht die je van ver kan zien staan. Met veel dank aan de aannemer (AB) die voor de uitvoering zorgde en de kosten op zich nam!

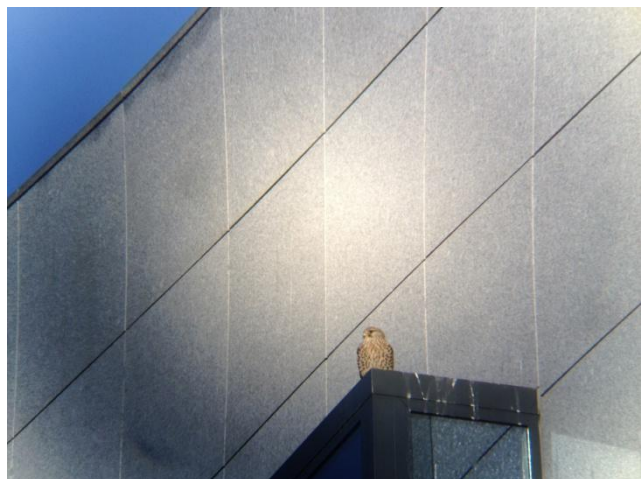
Veldschets van waarneming van nestinciderend gedrag (13.03.2015, jvr)

Opnieuw was het dus uitkijken naar de komst van Sarah en de voorlopig nog anonieme man, die tijdens de winter weer veel samen werden waargenomen op de kerktoeren even verderop. Het mannetje is nu duidelijk een volgroeid exemplaar, met witte borst en horizontale streepjes én een leigrijze kop. Sarah valt nog steeds te herkennen aan haar witte 'tache de beauté' op de linkerwang. Zij is echt een madame met karakter die weet wat ze wil en vooral wààr ze dat wil. En dat schijnt in 2015, ondanks de broedkast en de zitpost, vooral een nest te zijn op de kerktoeren van

Kristus Koning. Het moet zijn dat deze valken ook vallen op stoere bouwvakkers, want net in maart begon ook aan de KKK

een werf om er dakwerken uit te voeren... Net zoals in 2013 namen we onmiddellijk contact met de aannemer en de opdrachtgever om het risico op verstoring in te schatten. De vogels moeten zich nu echter geen zorgen maken, het gaat om kleine werkjes aan de laagste daken van het gebouw, en veel interieurwerk. Toch is het interessant om deze aannemer ook te sensibiliseren en samen met hem eens op de lage dakdelen te gaan speuren naar (oude) prooiresten van de valken (karkassen, ringen...). Het dak van de KKK is allicht een soort massagraf, door het jarenlange gebruik van de kerktoeren als een soort van pluimtafel door de valken.

Op 7 maart kon ik er 's ochtends, aan de noordelijke zijde, een paring waarnemen. Hierbij komt het mannetje na enkele cirkelvluchten vanuit een vrije aanvliegroute aangevlogen. Het vrouwtje bevindt zich op een vrije hoek van de toren en luid roepend balanceert het koppel even samen, half zittend, half fladderend. Dan wordt er nog wat geroepen en gehuppeld. Het patroon herhaalt zich enkele keren, met tussenpauzes van 15 à 30 minuutjes. Wijfje Sarah dook vervolgens uit het zicht, de dakgoot in. Even later volgde het mannetje haar. Dat was ook voor Manu (De Hauwere, FIR) die er ondertussen was bijgekomen, een sterk signaal dat het koppel deze plek uitkoos om het dit jaar opnieuw te proberen. Alhoewel. Bij slechtvalken bepaalt de man de broedplaats, en het is dus misschien nog wat vroeg om al een conclusie te maken. Op 13 maart zagen we het koppel immers quasi dezelfde acties ondernemen, maar nu aan de zuidzijde van de toren. Ze zijn dus zeker nog niet gesetteld. En een last-minute verhuis naar een nabijgelegen, droge en veilige broedplaats is dus niet uit te sluiten. Net zoals in maart 2013, met het bekende werf-nest als resultaat...?

Torenvalk op de westgevel van het gebouw van de Socialistische Mutualiteit, Kiel (13.03.2015, jvr)

Vanaf ca 17 maart zou de eileg kunnen plaatsvinden. Eens er eieren zijn zou een duidelijk gedragspatroon herkenbaar moeten zijn: positiewissels en aanvoer van prooien, en weinig waarnemingen van beide vogels samen. Vanaf half april is het vervolgens mogelijk dat de eieren uitkomen. Waar het ook moge zijn, het wordt de komende weken spannend

uitkijken (en luisteren naar geroep en gekrijs). Zowel bij de KKK als bij de Silvertops zijn de vogels goed omringd door oplettende buurtbewoners en bouwvakkers, die een oogje in het zeil houden en ons informeren over de gang van zaken. En dat is op zich een geweldige zaak, mét of zonder eieren.

Geheel toevallig konden we onlangs nog een ander valkenverhaal op het Kiel noteren. In de Sint-Katharinakerk stelden we, samen met de mensen van de lokale Kerkfabriek de actieve aanwezigheid van **torenvalken** vast.

De kerktoren is – evident – voor een torenvalk een geliefde plek. De naburige hoogbouw van de socialistische mutualiteit biedt hoge en veilige uitkijkposten in de nabijheid van de kerktoren. De snelwegbermen van het spaghettiknooppunt bieden met hun kort gras een geschikt jachtgebied.

Grappig is dat ook in deze kerk bouwwerken gepland zijn. Daar komt dus een nieuwe werf van. En hopelijk ook een mooi nieuw verhaal. We zullen onderzoeken of een torenvalkenbroedkast hier eventueel nodig is. Met de gezamenlijke waarneming van een torenvalkwijfje op 13 maart werd alvast het lokale kerkbestuur erg gecharmeerd. De **Werfvalk** is immers niet te weerstaan!

Joris Van Reusel, 13.03.2015

Projectcoördinator Slechtvalken op 't Kiel / vogelwerkgroep ARDEA

Natuurpunt Hobokense Polder v.z.w.

www.hobokensepolder.be/slechtvalken

Contact: Natuurpunt Hobokense Polder vzw

Joris Van Reusel projectcoördinator Slechtvalken op Silvertop
 Danny Jonckheere voorzitter Natuurpunt Hobokense Polder vzw
 Wim Mertens conservator Hobokense Polder
 Luk Smets penningmeester, webmaster

0486/836.234
 03/828.64.03
 03/216.93.62
 03/289.73.66

slechtvalk@hobokensepolder.be
info@hobokensepolder.be
conservator@hobokensepolder.be
leden@hobokensepolder.be